

Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana, Ljubljana

SEMINARSKA NALOGA

Ivan Cankar – Pohujšanje v dolini šentflorjanski

Ljubljana, november 2010

Kazalo:

Kazalo:.....	2
O pisatelju:.....	3
Zgradba dela:.....	5
Obnova zgodbe:.....	6
Osebe v drami:.....	7
Viri:.....	8
Kazalo:.....	2
O pisatelju:.....	3
Zgradba dela:.....	5
Obnova zgodbe:.....	6
Osebe v drami:.....	7
Viri:.....	8

O pisatelju:

Predno začnem pisati o dramskem besedilu Pohujšanje v dolini šentflorjanski se spodobi, da prej nameni besedo ali dve tudi njenemu pisatelju Ivanu Cankarju, predstavniku slovenske moderne.

Ivan Cankar se je rodil 10. maja leta 1876 na Vrhniki kot osmi otrok. Njegov oče je bil krojač, vendar je zaradi masovne proizvodnje propadel in odšel na delo v Bosno. Mati je težko preživljala družino. Brez pomoči vrhniških gospoda ji nebi uspelo. Tako se leta 1882 Ivan Cankar ne bi imel priložnosti šolati v osnovni šoli v domačem kraju. Šest let za tem (1888) se je vpisal na ljubljansko realko s pomočjo vrhniških veljakov in pa seveda odličnim uspehom. Tam je počasi že kazal ustvarlajska nagnjenja. Svoja dela oziroma pesmi je objavljajal v Vrtnu in Ljubljanskem zvonu. Težav z iskanjem stanovanja ni imel, saj ga je dobil pri očetovem bratrancu. Na žalost pa je imel težave z denarjem, zato se je kaj kmalu preselil v cenejše stanovanje.

Navkljub občasnemu pomankanju denarja (nekateri pravijo, da celo za kruh) je slovenski pisatelj po opravljeni maturi leta 1896 odšel na Dunaj. Zagrel se je za stavbarstvo vendar srce ni tam kaj dolgo ostalo. Svoje veselje je Cankar našel v slavistiki pa čeprav se je zaradi tega moral odreči dvajsetim goldinarjem, ki so mu jih v podporo pošiljal kranjski deželni zbor. Svoje ustvarjalne žilice pa nikakor ni zanemarjal. Sodeloval je pri literarnem krožku slovenskih študentov.

Šolanje je za kratek čas opustil zaradi materine smrti leta 1897, saj se je preselil v Pulj. Čez nekaj časa se je vrnil na Dunaj in se celo preizkusil kot politik. Kandidiral je kot socialdemokrat na deželnih volitvah, vendar neuspešno.

Dunaj mu ni več odgovarjal, zato se je odločil za še eno selitev. Tokrat v Sarajevo k bratu duhovniku, vendar ga je ljubezen do domovine na koncu le pripeljala v Ljubljano.

Kar pa je za mojo nalogo bolj pomembno kot njegovo življenje so njegova dela in njegov način pisanja, ki je bil sprva realističen, nato pa novoromantičen. To se kaže v simbolizmu in dekadenci. Pri naštevanju del je treba začeti na začetku. Pri Cankarju je bilo to ob izdaji zbirke pesmi Erotika ter zbirke črtic Vinjete (1899), kjer v epilogu potrди odmik od realizma. Prav zaradi izdaje Erotike (in Župančičevega dela Čaša opojnosti) šteujemo leto 1899 prelomnico v slovenkem leposlovnju, saj ta letnica zaznamuje začetek slovenske moderne.

Ivan Cankar – Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Sem. nal. Ljubljana, Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana, 2010.

Že sam naslov Erotika je sam po sebi dekadencijski in je sila razburil Antona Bonaventura Jegliča (takratni ljubljanski nadškof), ki je ukazal pokup in sežig vseh izvodov Erotike. To se je sicer zgodilo, vendar je bila druga izdaja Erotike natisnjena leta 1902.

Naslednje Cankarjevo delo pa ni bila več poezija, kajti v zameno za poezijo je začel pisati proze. Tako je nastala satirična komedija Za narodov blagor (1901), kasneje pa še roman Na Klancu (1902), ki bilo posvečeno spominu njegove matere in je njegovo najobsežnejše delo. V romanu izstopa v prvi vrsti simbolizem, za njem pa še naturalizem in dekadencia. Taistega leta je izšla tudi prva izmed Cankarjevih političnih dram Kralj na Betajnovi. Konec svojega dekadencijskega ustvarjanja pa je Cankar zaključil z Gospo Judit in delom Hoša Marije Pomočnice. Obe sta bili spisani leta 1904.

Tri leta po Gospe Judith se je Cankar ponovno posvetil politiki, katero je zelo rad opisoval v svojih delih. V namen predvolilne kampanije je napisal povest Hlapec Jernej in njegova pravica, ki pa je še vedno simbolično obarvana, saj prikazuje izkoriščanje delavskega razreda. Njegova volilna kampanija je bila ponovno neuspešna, vendar Cankar je držal glavo pokoncu in nadaljeval politično kariero v obliki razprav in predavanj. Najbolj je znano predavanje, ki ga je imel v Ljubljani leta 1913 z naslovom Slovenci in Jugoslovani, v katerem je pozval k združitvi vseh južnih Slovanov v eno državo. Nasprotoval pa je združitvi kulture in jezika. V poslednjih delih kot so Podobe iz sanj ali Moja mladost posthumno je moč opaziti simbolistični ekspresionizem, ki sta izšli leta 1920.

Cankar je umrl pri starosti 42 let na enajsti december leta 1918.

Zgradba dela:

Cankarjevo delo Pohujšanje v dolini šentflorjanski je farsa v treh aktih, sepravi je satirično dramsko besedilo. Izšlo je v zbirki Zgodbe iz doline šentflorjanske skupaj z deli Razbojnik Peter, V mesečini in Mrovec in njegova. Tako kot vseh ostalih farsah je tudi v Cankarjevi drami polemična vsebina. Predvsem poudarja lažne morale in potuhnjenost, ki se kaže v vseh likih domačinov. Sepravi liki župana in županje, dacarja, notarja, cerkovnika, ... Osebnost se mi zdi najbolj očitna pri županu, ki naj bi veljal za direktnega človeka z močno hrbtenico, vendar zavoljo ugleda počepne pred Krištofom Kobarjem in mu z vsem ustreže, če je le mogoče, misleč, da gre za njegovega sina.

V zgodbi se opazi predvsem simbolizem, saj že v naslovu lahko razberemo, da je dolina šentflorjanska simbol za lepoto in oboževanost. Simbol je bil prvič uporabljen v noveli Iz življenja odličnega rodoljuba. Pohujšanje pa v dolini prineseta Jacinta in Peter (kasneje izvemo, da je to zares Krištof Kobar) prinesla pa naj bi umetnost, čeprav se na koncu izkaže, da sta prinesla (in tudi odnesla) prevarantstvo. Obenem je simbol tudi lik z imenom popotnik (pravi Peter), ki prikazuje hrepenenje in iskanje nove poti. Iskanje nove poti nam namigne že to, da je popotnik.

Posebnost besedila je v verzni vložkih, ki za drame tistega časa niso bile pogoste. V tistih delih se vidi Shakespearov vpliv na Cankarja.

Obnova zgodbe:

Dolina šentflorjanska naj bi bila polna spodobnosti in čistosti, vendar na skrivaj ima vsak lik svoje grehe za katere nihče ne ve. Eden izmed grehov je tudi pred leti najden otrok, sin nezakonskega očeta. Oče pa bi lahko bil kdorkoli izmed domačinov. Za to dejanje je izvedel tudi razbojnik Krištof Kobar, ki se začne izdajati za najdenčka po imenu Peter. Tako izsiljuje vse možne očete, dokler nima vseh v svoji pesti. Pri hudobnem delu mu pomagata lepa Jacinta, kateri je Peter obljubil, da bo postala kraljica, in zlodej. V drami se pravi Peter (kasneje imenovan popotnik) vrne v dolino šentflorjansko, vendar se zateče prav k Petru (v resnici Krištofu Kobarju – v nadaljevanju Peter). Peter popotniku obljubi topel hram, mehko posteljo in zadosti kruha, če zakrije svojo identiteto in mu pusti ostati Peter. Seveda mu v istem trenutku tudi obljubi, da ga bo pribil na križ, ako ratodene resnico. Tako popotniku ne ostane drugega, kot da prepusti svoje ime Petru.

Peter uresniči svoje besede, ko Jacinta postane kraljica, saj jima župan podari nek grad v dolini. Na tem gradu se Peter in Jacinta tudi poročita in nato odideta po svetu. Kasneje na grad vstopi mož postave in zahteva predajo Krištofa Kobarja. Seveda se je ta že zdavnaj odpeljal, popotnik pa vsem razodene resnico.

Osebe v drami:

Krištof Kobar – umetnik in razbojnik, ki se izdaja za najdenčka Petra. V vseh njegovih besedah je moč zaznati ironijo in humor, razen v drugem aktu, vendar tudi ta moment ne traja dolgo. Njegov obraz je obrit, svetel in prijeten.

Jacinta – popotnica in Kobarjeva pomočnica. Njena lepota je neverjetna, skoraj mitološka. Je ljubezniva in ljubeča, velikokrat pa tudi samoglava. Želi si vsega kar obstaja, obenem pa je vsega naveličana. Osebo pa se mi ne zdi niti najbolj pametna oseba, kaj šele pretkana.

Zlodej – zanemarjen, nekoliko šepajoč z plahim in jokavim glasom. Kolikor je visok je tudi suh, njegov obraz pa je koščen in kozjebred. Vedno je kisle in zle volje.

Popotnik – pravi Peter, ki se pojavi šele v drugem aktu pa še to popolnoma razcapan. Kasneje pa še v tretjem, ko je oblečen v ohlapen frak.

Župan – častivreden, debel in rdeč domoljub, ki v vseh danih trenutkih ohranja svojo spoštljivost tako prek kretenj, kot tudi besed. Seveda je tudi v njem nekaj hinavščine, ampak je popolnoma nedolžna, kajti on verjame v to, kar govori.

Učitelj Šviligoj – sam ni grešnik, zato ne obsoja drugih. Njegove besede so vedno skrbno izbrane poučljive. Vedno nosi očala, oblečen pa je v črno suknjo.

Dacar – suhljat, rdečenos možakar, ki je vseprej kot na dobrem glasu v dolini šentflorjanski. Vsi ga imajo za največjega grešnika.

Županja – županova žena, ki je kljub svoji gospodovalnosti in nečimrnosti še vedno vredna grešenja.

Notar – spodoben možakar, ki se rad spominja svoje mladosti. Oblečen je bolj starinsko.

Dacarka – Dacarjeva suha in jezika žena.

Ekspeditorica – prav tako suha in jezikava.

Štacunar – brkat in nekoliko zapit lastnik krčme

Štacunarka – njegova debela žena

Cerkovnik – rejena, obrita, sladkostna neroda

Debeli človek – vaški policist, ki je na lovu za Krištofom Kobarjem

Viri:

- BRANJA 3, DZS, Ljubljana 2007. ISBN 987-86-341-2966-3.
- IVAN CANKAR IZBRANO DELO V, Mladinska knjiga, Ljubljana 1973
- Wikipedia [online].[citirano 19.11.2010, 12:55].
Dostop na spletnem naslovu: http://sl.wikipedia.org/wiki/Ivan_Cankar
- Wikipedia [online].[citirano 19.11.2010, 13:30]
Dostop na spletnem naslovu: [http://sl.wikipedia.org/wiki/Pohuj
%C5%A1anje_v_dolini_%C5%A1entflorjanski](http://sl.wikipedia.org/wiki/Pohuj%C5%A1anje_v_dolini_%C5%A1entflorjanski)